

ข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งแบบมาตรฐานของ "BIMCO" ภายใต้
พรบ. การรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534

นางสาวศิรินทรรัตน์ กังสวิวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-723-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE BIMCO UNIFORM BILL OF LADING CLAUSES AND
CONDITIONS UNDER THE CARRIAGE OF GOODS BY SEA ACT 1991**

MISS SIRINTORNRUT KUNGSAVIWAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

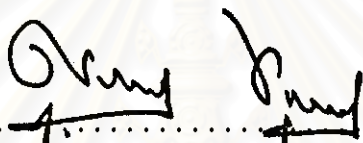
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

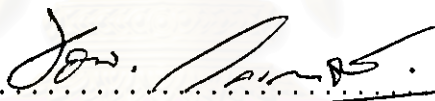
ISBN 974-638-723-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งแบบมาตรฐานของ "BIMCO"
 ภายใต้ พรบ. การรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534
 โดย นางสาวศรินทรรัตน์ กังสวิวัฒน์
 ภาควิชา นิติศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธรรม อยู่ไธธรรม
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์สมพร ไพลิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

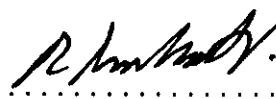
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
 (อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์)

 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธรรม อยู่ไธธรรม)

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (อาจารย์สมพร ไพลิน)

 กรรมการ
 (อาจารย์ชินวัฒน์ ชินแสงอร่าม)

 กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชนก สุทธิวาหนฤพุมิ)

ศรินทรรัตน์ กังสววิวัฒน์ : ข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งแบบมาตรฐานของ
"BIMCO" ภายใต้ พรบ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 (THE BIMCO UNIFORM
BILL OF LADING CLAUSES AND CONDITIONS UNDER THE CARRIAGE OF
GOODS BY SEA ACT 1991) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธรรม อยู่ในธรรม,
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์สมพร โพลิน, 304 หน้า. ISBN 974-638-723-5

เนื่องจากในทางปฏิบัติของวงการธุรกิจระหว่างประเทศในปัจจุบัน ผู้ขนส่งในการเดินเรือ
ประจำเส้นทางมักจะวางข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งในลักษณะคล้ายคลึงกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบาง
ส่วน โดยอาจเทียบเคียงใบตราส่งจากกลุ่มเจ้าของเรือที่รวมตัวกันขึ้นเป็นองค์กรที่เรียกว่า "BIMCO" ซึ่งถือ
ว่าได้รับการยอมรับในแนวปฏิบัติสากล อย่างไรก็ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางทะเลในประเทศไทยมี
หลายประการที่ไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติดังกล่าว จึงก่อให้เกิดปัญหาขึ้นเพราะในขณะนี้ประเทศไทยได้มี
พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 ขึ้นใช้บังคับ แต่หลักการที่ใช้บังคับยังไม่ได้รับหลักการทั้ง
หมดตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้บังคับในใบตราส่งโดยทั่วไป ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาว่าหลัก
การที่ใช้บังคับตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 จะสามารถปรับใช้กับข้อกำหนดและ
เงื่อนไขในใบตราส่งที่ถือปฏิบัติกันอยู่ในธุรกิจการรับขนของทางทะเลระหว่างประเทศได้มากน้อยเพียงใด

ผลจากการศึกษาพบว่า ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบตราส่งที่ใช้อยู่ในทางปฏิบัติ
ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในบางข้อกำหนดยังไม่สามารถปรับใช้ตาม พระราชบัญญัติการรับขนของ
ทางทะเล พ.ศ.2534 เพราะหลักการตาม พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเลของไทย มิได้นำหลักการใน
อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแห่งกฎเกณฑ์บางประการเกี่ยวกับใบตราส่ง
ค.ศ.1924 (Hague Rules) และพิธีสารแก้ไข ค.ศ.1968 (Hague-Visby Rules) ที่ใช้บังคับเป็นกฎหมายหลักใน
ใบตราส่งมากำหนดไว้ทั้งหมด ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรจัดให้มีการแก้ไขกฎหมายตาม พระราช
บัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534 ในบางประเด็น โดยคำนึงถึงกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลใช้
บังคับกับใบตราส่งโดยตรงและควรอยู่ในมูลฐานที่จะทำให้เกิดการส่งเสริมการพาณิชย์ของไทย ให้ทัดเทียม
กับนานาประเทศอย่างแท้จริง

นิติศาสตร์
ภาควิชา.....
นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิสิต กังสววิวัฒน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อยู่ในธรรม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โพลิน

C770721 : MAJOR LAW
KEY WORD: BILL OF LADING / BIMCO / CARRIAGE OF GOODS BY SEA ACT 1991

SIRINTORN RUT KUNGSAVIWAT : THE BIMCO UNIFORM BILL OF LADING CLAUSES AND CONDITIONS UNDER THE CARRIAGE OF GOODS BY SEA ACT 1991. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. SUDHARMA YOONAI DHARMA, THESIS CO-ADVISOR : MR. SOMPORN PAISIN, 304 pp. ISBN 974-638-723-5

It appears that a present practice of international liner shipping business usually lays down similar clauses and conditions in bill of lading. All or parts of the clauses and conditions are usually taken from the international standard form initiated or formulated by an association of shipowners called "BIMCO". Such provisions may lead to certain practical problems because Thailand enacted the Carriage of Goods by Sea Act in 1991. Since the legislation does not adopt the whole international concepts applicable to general bill of lading. Thus, this thesis focuses on the study of the principles of the Act applicable to the clauses and conditions in the bill of lading commonly used in the practice of carriage of goods by sea.

The study finds that some clauses and conditions in the bill of lading issued for domestic and international maritime transport are not enforceable under the Carriage of Goods by Sea Act 1991. Because the principles of the Act were not totally derived from Hague Rules and Hague-Visby Rules which are always referred to in the bill of lading. In the author's opinion, Thailand should consider the amendment of certain provisions of the Act taking into account the International Law directly applicable to bill of lading and the basis of improvement should be to promote the Thai mercantile marine business so that it can compete with other countries.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิติกร.....*กฤษณ์กร กิ่งสวัสดิ์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อ. อรรถ ฤกษ์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*อ. ธีร ทรัพย์*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธรรม อยู่ในธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์สมพร ไพลิน ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการนำเสนอ รวมทั้งท่านอาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์ ท่านอาจารย์ชินวัฒน์ ชินแสงอร่าม และท่านอาจารย์ ดร.กมลชนก สุทธิวาหนฤพุดิ ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความถูกต้องในแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณต่อท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณต่อ ดร.จุฬา สุขมานพ และเพื่อนร่วมงานทุกท่านแห่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์ ที่ให้ความเอื้อเฟื้อในเรื่องตำราและเอกสาร และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งนายอนุพงษ์ พนาพรศิริกุล เพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่มีได้เอื้อนามไว้ใน การให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้เขียนหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะมีคุณค่าในทางวิชาการอยู่บ้าง และความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีอยู่ก็ขอมอบแด่บิดาผู้ล่วงลับและมารดาของผู้เขียน และครูบาอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศรินทรรัตน์ กังสวิวัฒน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2. สาระสำคัญของข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งแบบมาตรฐานของ BIMCO.....	12
2.1. ความสำคัญและลักษณะทั่วไปของใบตราส่ง (Bill of Lading).....	12
2.1.1 ความเป็นมาของ Bill of Lading.....	12
2.2 วิวัฒนาการในการใช้ข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งแบบมาตรฐานของ BIMCO.....	41
2.2.1 ข้อกำหนดและเงื่อนไขประเภท CONBILL.....	44
2.2.1.1 ขอบเขตการใช้บังคับ.....	45
2.2.1.2 หน้าที่และสิทธิของผู้ขนส่ง.....	45
2.2.1.3 ความรับผิดของผู้ขนส่ง.....	50
2.2.1.4 ข้อจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่ง.....	51
2.2.2 ข้อกำหนดและเงื่อนไขประเภท VISCONBILL.....	52
2.2.2.1 ขอบเขตการใช้บังคับ.....	58
2.2.2.2 หน้าที่และสิทธิของผู้ขนส่ง.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

๗
หน้า

2.2.2.3 ความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง.....	62
2.2.2.4 ข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง.....	63
2.2.3 ข้อกำหนดและเงื่อนไขประเภท CONLINEBILL.....	65
2.2.3.1 ขอบเขตการใช้บังคับ.....	68
2.2.3.2 หน้าที่และสิทธิของผู้ขนส่ง.....	70
2.2.3.3 ความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง.....	73
2.2.3.4 ข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง.....	74
2.3 รูปแบบต่าง ๆ ของข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งแบบมาตรฐาน ที่ใช้ในทางปฏิบัติของไทย.....	75
2.3.1 บริษัท ยูนิไทย ไลน์ จำกัด (มหาชน).....	75
2.3.1.1 ความเป็นมาของบริษัท ยูนิไทย ไลน์ จำกัด (มหาชน) ในการดำเนินการประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเลใน ประเทศไทย.....	75
2.3.1.2 ข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งของบริษัท ยูนิไทย ไลน์ จำกัด (มหาชน) ประเภทที่ใช้กับการเดินเรือประจำเส้นทาง.....	76
2.3.2 บริษัท ซีแลนค์ เซอร์วิส จำกัด.....	78
2.3.2.1 ความเป็นมาของบริษัท ซีแลนค์ เซอร์วิส จำกัด ในการดำเนินการ ประกอบธุรกิจการขนส่งทางทะเลในประเทศไทย.....	78
2.3.2.2 ข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งของบริษัท ซีแลนค์ เซอร์วิส จำกัด ประเภทที่ใช้กับการเดินเรือประจำเส้นทาง.....	78

บทที่

8. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการใช้บังคับกับใบตราส่งแบบมาตรฐานของ BIMCO และผลทางกฎหมายของข้อกำหนดและเงื่อนไขของใบตราส่งนั้น ตามอนุสัญญา	
ระหว่างประเทศ Hague Rules และ Hague-Visby Rules.....	81
3.1 หลักกฎหมายที่ใช้บังคับกับใบตราส่งแบบมาตรฐานของ BIMCO.....	81
3.1.1 อนุสัญญาระหว่างประเทศ Hague Rules และ Hague-Visby Rules.....	82
3.1.1.1 ขอบเขตการใช้บังคับตามอนุสัญญา.....	84
3.1.1.2 หน้าที่และสิทธิของผู้ขนส่ง.....	85
3.1.1.3 ความรับผิดของผู้ขนส่ง.....	86
3.1.1.4 ข้อจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่ง.....	97
3.1.2 กฎหมายภายในประเทศ.....	99
3.1.2.1 กฎหมายไทย.....	99
3.1.2.1.1 ช่วงก่อนมีพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล	
พ.ศ. 2534.....	99
3.1.2.1.2 ช่วงมีพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล	
พ.ศ. 2534.....	102
3.1.2.2 กฎหมายภายในของต่างประเทศ.....	130
3.2 ผลทางกฎหมายของข้อกำหนดและเงื่อนไขในใบตราส่งแบบมาตรฐาน BIMCO	
ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ Hague Rules และ Hague - Visby Rules.....	139
3.2.1 ขอบเขตการใช้บังคับ.....	139
3.2.2 หน้าที่และสิทธิของผู้ขนส่ง.....	143
3.2.3 ความรับผิดของผู้ขนส่ง.....	152
3.2.4 ข้อจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่ง.....	161

สารบัญ (ต่อ)

ญ
หน้า

บทที่

4. บทวิเคราะห์ข้อกำหนดและเงื่อนไขใบตราส่งแบบมาตรฐานของ BIMCO	
กับผลตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534.....	167
4.1 ขอบเขตการใช้บังคับ.....	168
4.2 หน้าที่และสิทธิของผู้ขนส่ง.....	175
4.3 ความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง.....	183
4.4 ข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่ง.....	189
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	191
รายการอ้างอิง.....	208
ภาคผนวก.....	214
ก. คำแปลข้อกำหนดและเงื่อนไขใบตราส่งแบบมาตรฐานของ BIMCO (CONBILL VISCONBILL และ CONLINEBILL) รวมทั้งใบตราส่งของบริษัท ยูนิไทย โลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ซีแลนด์ เซอร์วิสเซส จำกัด.....	215
ข. ตารางเปรียบเทียบ CONBILL VISCONBILL CONLINEBILL และกรณี ข้อกำหนด CONLINEBILL ขัดกับพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 ของไทย.....	282
ประวัติผู้เขียน.....	304